

Zkušenosti z kontrol bezpečnosti práce při práci v lese

V rámci hlavního úkolu bylo v roce 2017 v České republice v oblasti lesnictví provedeno 226 kontrol, při kterých bylo zjištěno 392 nedostatků. Evidováno je 13 závažných pracovních úrazů a čtyři smrtelné pracovní úrazy.

Z praxe vyplývá, že situace v lesnictví se zlepšuje převážně v oblasti používání osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen OOPP) a to i díky kontrolám, které jsou v terénu prováděny. Nejčastěji se proto setkáváme se špatnými pracovními postupy při kácení stromů, kdy směrový řez a hlavní řez bývají v jedné rovině, není ponechán nedořez, není správně zhodnocen zdravotní stav káceného stromu, atd. Závady vyplývají z nezkušenosti lesních těžařů. Situaci komplikuje fakt, že se v dnešní době jedná o volnou živnost. Těžba dříví je totiž řemeslo jako každé jiné, a stejně jako u ostatních řemesel i tady je důležité naučit se specifika a správné pracovní postupy při kácení dříví pod dlouhodobým odborným vedením. Lesnická učiliště sice stále nabízejí obor lesní těžař, avšak v dnešní době jej každoročně ukončí jen pár absolventů, ze kterých sotva polovina zůstane pracovat v lesnictví. Řešením nejsou ani kurzy, které OSVČ často absolvují, protože nemohou lesnická učiliště plně nahradit.

Jako příklad uvádím pracovní postup, při kterém došlo k pracovnímu úrazu zaměstnance s hospitalizací delší než pět dní, kdy zaměstnanci byli pověřeni skácet topoly u obecního rybníčku v jedné nejmenované obci. Zaměstnanec pověřený kácením stromů byl pro tyto účely řádně proškolen a vybaven OOPP. Jednalo se o stromy napadeny hnilobou s průměrnou šířkou kmene 150 cm na pařezu a výškou zhruba dvanáct metrů. Stromy byly nejdříve odvětvovány pomocí lan a plošiny a kráceny asi na polovinu jejich délky. Poté byly zhruba šesti metrové kmene pokáceny a naloženy pomocí kolového nakladače CS 920 na odvozní soupravu a odvezeny k dalšímu zpracování do sousední obce. Takto zaměstnanci postupovali celé dopoledne.

Mezi stromy určenými ke kácení byl i topol silně napaden hnilobou, který měl průměr 151 cm na pařezu. Špatný zdravotní stav stromu byl zřejmý již při odvětvování a krácení jeho kmene, kde byla viditelná dutina zasahující celý kmen. Se stromem si zaměstnanec pověřený kácením nevěděl rady, a proto se domluvil s řidičem kolového nakladače na následujícím pracovním postupu, který byl zdrojem pracovního úrazu obsluhy kolového nakladače. Řidič kolového nakladače měl vidlemi nakladače zajistit kmen v jeho dolní třetině a počkat, až zaměstnanec pověřený kácením dořízne kmen. Poté se měl nakladačem do kmene topolu opřít tak, aby spadl do požadovaného směru kácení. Zaměstnanec pracující s motorovou řetězovou pilou nepostupoval dle stanovených pracovních postupů, neprovedl směrový zářez, hlavní řez a neponechal nedořez. Uřízl kmen rovně, kdy řez vedl směrem ke kolovému nakladači. Kmen se tak ihned po doříznutí začal kácet doleva a řidič kolového nakladače neměl dostatek času na nastalou situaci zareagovat. Padající kmen topolu strhl kolový nakladač i s řidičem na bok a tím způsobil pracovní úraz obsluhy kolového nakladače.

Z uvedeného příkladu vyplývá, že je nutné i nadále provádět kontroly organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru, abychom eliminovali pracovní úrazy plynoucí z nezkušenosti zaměstnanců a z nedodržování pracovních postupů. Nutné je také zdůraznit potřebu kvalitního školení, popřípadě absolvování kurzů zaměstnanců a osob provádějících práce s motorovou řetězovou pilou.

Ing. Naďa Kazdová
inspektorka oddělení inspekce I – BOZP
Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj